

ถอดบทเรียน สรุปลองค์ความรู้เรื่อง การพัฒนานักวิจัยหน้าใหม่ให้มีผลงานวิจัย

โดย งานวิจัยและการจัดการความรู้

ทางการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยหน้าใหม่ให้มีผลงานวิจัยที่ประสบความสำเร็จสามารถตีพิมพ์เผยแพร่ในระดับชาติหรือนานาชาติมีแนวทางจากหน่วยงานที่ประสบความสำเร็จมาแล้วดังนี้

1. ใช้รูปแบบ 2P4M เป็นรูปแบบการส่งเสริมพัฒนานักวิจัยในสถาบันการศึกษา (สินธะวา คามดิษฐ์, ม.ป.ป)

ประกอบด้วย

P1 = Policy หมายถึง ปัจจัยด้านการกำหนดนโยบายการส่งเสริมการวิจัย

P2 = Plan หมายถึง ปัจจัยด้านการวางแผนที่สอดคล้องกับนโยบาย โดยดำเนินการจัดทำแผนผ่านกระบวนการวางแผน (Planning Process) เพื่อให้บรรลุนโยบาย ระดับการวางแผน (level of planning) มี 3 ระดับ ได้แก่

1) แผนยุทธศาสตร์ (Strategic plans) เป็นวิธีการที่ใช้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายกลยุทธ์ กำหนดโดยผู้บริหารระดับสูง เช่น การมุ่งให้สถาบันมีผลงานวิจัยของอาจารย์ที่มีทั้งคุณภาพและปริมาณ ผู้บริหารระดับสูงต้องออกแบบแผนกลยุทธ์ โดยการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก หรือทรัพยากรวิจัย และงบประมาณไว้อย่างสูง เพื่อสร้างแรงจูงใจให้นักวิจัย 2) แผนกลยุทธ์ (Tactical plans) และ 3) แผนปฏิบัติการ (Operational plans)

M1 = Man หมายถึง บุคลากรวิจัย เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านการวิจัยในสถาบันการศึกษา เช่น ผู้บริหารด้านการวิจัย คณาจารย์ของสถาบัน ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ควรได้รับการส่งเสริมให้มีความรู้ ความสามารถสร้างผลงานวิจัย อันเป็นบทบาทของบุคลากรทุกฝ่าย เพื่อขับเคลื่อนบทบาทด้านการวิจัยของสถาบันไปพร้อมกับ บทบาทอื่นๆได้แก่ การผลิตบัณฑิต การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติ

M2 = Money หมายถึง เงินหรืองบประมาณวิจัยเป็นทุนหรือจำนวนเงินและแหล่งทุนที่ใช้ในการวิจัย ที่สถาบันได้ดำเนินการจัดสรรและจัดหาสำหรับการวิจัย

M3 = Material หมายถึง วัสดุอุปกรณ์ หรือทรัพยากรการวิจัย เป็นสิ่งที่สถาบันได้จัดบริการและอำนวยความสะดวกในการทำงานวิจัยของนักวิจัย เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการวิจัย ฐานข้อมูลสืบค้นงานวิจัย และอุปกรณ์ที่ใช้ในการวิจัย ตลอดจนสารสนเทศที่ใช้ในการวิจัย

M4 = Management หมายถึง การบริหารจัดการงานวิจัย โดยเป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยหลัก 4 ปัจจัยที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ได้แก่ นโยบายการส่งเสริมการวิจัย บุคลากรวิจัย งบประมาณวิจัย และทรัพยากรวิจัย ซึ่งมีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

2. การมีระบบนักวิจัยพี่เลี้ยง (Mentor) ซึ่งเป็นผู้มีวิทยุฒิประสบการณ์ทำงานวิจัย

เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ เทคนิคในการทำวิจัย การให้คำปรึกษา ชี้แนะแนวทางการทำวิจัยที่ถูกต้อง ชัดเจน รวมทั้งการให้กำลังใจในการทำงานวิจัย ติดตามผลการดำเนินงานวิจัยของนักวิจัยหน้าใหม่อย่างต่อเนื่องแบบ กล้วยาณมิตร โดยการดำเนินการจะจัดเป็น 3 ระยะ ได้แก่

ระยะที่ 1 ระยะที่พัฒนานักวิจัยให้มีวิสัยทัศน์สามารถตั้งโจทย์วิจัยที่เป็นประโยชน์ ให้ความสำคัญกับการทำวิจัยมากขึ้น พร้อมกับการสรรหานักวิจัยพี่เลี้ยงที่ดีที่มีความเชี่ยวชาญตรงตามสาขาของนักวิจัยหน้าใหม่ และช่วยพัฒนาโครงร่างวิจัยเพื่อขอรับทุนวิจัย

ระยะที่ 2 ทีมนักวิจัยพี่เลี้ยง ช่วยกำกับติดตามโครงการวิจัยที่ได้รับทุนวิจัย ให้ดำเนินการวิจัยที่สมบูรณ์ พร้อมให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานวิจัย ปัญหา อุปสรรค

ระยะที่ 3 พัฒนาทักษะการเขียนบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการระดับชาติหรือนานาชาติที่มีคุณภาพสูงในระยะเวลาที่เหมาะสม และสามารถสิ้นสุดโครงการตามระยะเวลาในสัญญาได้อย่างมีคุณภาพ

รูปแบบการถ่ายทอดเพื่อพัฒนาทักษะนักวิจัยหน้าใหม่ให้มีผลงานวิจัยนั้นควรมีระบบพี่เลี้ยง (Mentor) ระบบผู้ให้คำปรึกษา (consult) และผู้ฝึกสอน (coaching) ที่สามารถถ่ายทอด ประสบการณ์การทำวิจัยไปยังนักวิจัยรุ่นใหม่หรือนักวิจัยคนอื่นๆ เพื่อ สร้างความเข้าใจต่อการทำงานวิจัย ตั้งแต่การกำหนดหัวข้อวิจัย คำถามการวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย ขอบเขตการวิจัย ไป ระเบียบวิธีวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล การนำเสนอผลการวิจัย การอภิปรายข้อค้นพบจากการวิจัย และ ข้อเสนอแนะ สิ่งต่างๆ เหล่านี้สิ่งเหล่านี้ นักวิจัยหน้าใหม่หรือผู้ที่สนใจในการทำวิจัยควรจะได้รับการดูแลช่วยเหลือให้คำปรึกษาเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนและนำสู่การทำวิจัยได้อย่างมีคุณภาพสามารถตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานในระดับชาติหรือนานาชาติได้อย่างทันเวลาและมีคุณภาพ

นอกจากนี้ยังมีช่องทางที่สามารถให้คำปรึกษาได้อย่างตลอดเวลาผ่านทางไลน์กลุ่มที่ตั้งขึ้นชื่อกลุ่มไลน์ ชุมชนนักวิจัย เพื่อถ่ายทอดประสบการณ์ส่วนบุคคลของผู้ที่ทรงคุณวุฒิ โดยดึง tacit knowledge ของนักวิจัยรุ่นพี่ถ่ายทอดออกมาให้กับกลุ่มนักวิจัยหน้าใหม่ และให้กับองค์กร เพื่อการพัฒนาไปสู่ความรู้ที่ชัดเจนหรือ Explicit knowledge โดยจัดระบบความรู้อย่างเป็นระบบ มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เกิดเป็นคลังความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันทั่วทั้งองค์กร

ข้อเสนอแนะในการพัฒนางานวิจัยของวิทยาลัย

1) พัฒนากลุ่มที่เป็นเป้าหมายหลักคืออาจารย์ที่จบ ป. เอก เพื่อพัฒนาเป็นหัวหน้าชุดโครงการวิจัย ในการวางแผนเพื่อจะได้ทุนวิจัยภายนอก และเสนอแนะลดภาระงาน เพราะต้องทำงานมากขึ้นเพราะทำเพื่อองค์กร เป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากรด้วย จะเป็นกลไกหนึ่งที่ช่วยผลักดันให้ตอบสนองระดับนโยบายชาติ ทำในเชิงรุกให้ดีขึ้นกว่าเดิม เป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในการ อย่างไรก็ตามการลดภาระงานอาจจะมีปัญหาเรื่องการสอนภาคปฏิบัติ จึงอาจจะเป็นการเสนอแนะการเพิ่ม PA เพื่อลดภาระงานของอาจารย์ซึ่งจะมีเกณฑ์การให้คะแนน PA กรณีที่ได้ทุนวิจัยภายนอก แต่การลดภาระงานอาจจะมีปัญหาเพราะเรายังไม่

แน่ใจว่าเราได้ทุนวิจัยเมื่อไหร่ อาจจะทำได้ในช่วงเวลาที่เขียนโครงร่างวิจัยและได้ตอบรับมาแล้วว่าได้ 1 ล้านบาท จะมีการกำหนดระยะเวลาการทำวิจัยว่ากี่เดือน ซึ่งอาจจะเป็นการลดภาระงานในช่วงปีการศึกษาต่อไป

2) ข้อเสนอแนะจากทุนวิจัยควรพยายามเน้นให้เกิด impact มากกว่า output

3) งานวิจัยที่จะยั่งยืนต้องเกิดขึ้นในพื้นที่เพราะ เป็นสิ่งที่เขาทำโดยตรงต่อเนื่อง

4) ขณะนี้ทุนวิจัยภายนอกให้ submit ขอบทุนที่ วช ที่เดียว เพราะ วช จะดูแลเรื่องทุนวิจัยภายนอก

5) การจะขอทุนวิจัยภายนอกของ วช หากจะขอทุนได้และมีความเป็นไปได้ควรมีทีมที่ได้ผ่านการอบรมจาก วช เช่น นักวิจัยแม่ไก่ ลูกไก่ ที่ได้ผ่านการอบรม โดยมีทีมอาจารย์ที่ผ่านการอบรมแม่ไก่ และลูกไก่ วช จำนวน ท่าน ควรให้มาร่วมกันพัฒนาโครงร่างวิจัยเพื่อขอทุนวิจัยจาก วช ซึ่งมีโอกาสได้สูง ซึ่งการได้ทุนวิจัยภายนอก จะได้ชื่อ reference แหล่งทุนวิจัยภายนอก ก็จะมีโอกาสขอได้อีกสูงมาก

6) ควรส่งเสริมให้อาจารย์ได้ทุนวิจัยภายนอกมากที่สุด มากกว่าที่ได้ทุนวิจัยภายในและวิทยาลัยจะส่งเสริมให้อาจารย์ได้ทุนวิจัยภายนอก เพื่อให้วิทยาลัยได้ประโยชน์และได้คะแนน Qa เนื่องด้วยเงินวิจัยนั้นต้องเอาไปเป็นตัวหารเฉลี่ยคะแนนของวิทยาลัย

7) ควรมีบรรยากาศการช่วยเหลือในการทำวิจัย โดยมีอาจารย์ที่เก่งวิจัยเป็นพี่เลี้ยงในการทำวิจัย

8) ควรมีการทำวิจัยที่มีทีมของวิทยาลัยเราเข้าไปเป็นส่วนร่วมกับทีมวิจัยภายนอก อยากรู้ให้กรรมการวิจัยค้นหาทุนวิจัยภายนอกให้เป็นพี่เลี้ยงในการช่วยสรรหาทุนวิจัยภายนอก

9) น้องๆมีความตั้งใจในการพัฒนางานวิจัยแต่มีองค์ความรู้ในการวิจัยอาจจะไม่เพียงพอ จึงอยากให้พี่ๆช่วยน้องในการทำวิจัย

10) การที่ได้ให้คำปรึกษาช่วยเป็นพี่เลี้ยงให้ ก็อยากให้น้องๆตั้งใจทำและลงมือทำอย่างแท้จริงตั้งใจทำงานนั้นประสบความสำเร็จ อาจจะทำเรื่องนั้นๆเล็กๆก่อนเพื่อจะให้ได้สำเร็จ

11) หัวข้อที่จะทำควรเป็น scientific based ดี ก็ให้เดินหน้าทำต่อไป แต่อย่างน้อยต้องผ่านกรรมการวิจัย

12) การเริ่มต้นงานวิจัย ต้องค่อยๆเริ่มอย่างกลัวว่าจะเป็นงานไม่ดี และหน่วยงานวิทยาลัยแห่งนี้เป็นบรรยากาศงานวิจัยที่ให้ความช่วยเหลือเอื้ออาทรมีน้ำใจช่วยน้องๆในการทำงานวิจัย ในการทำวิจัยต้องมีปรากฏการณ์ที่สนใจและมีงานวิจัยอื่นๆรองรับจริงๆและค้นคว้า ทบทวนวรรณกรรมมาพอสมควร แล้วนำเอามาปรึกษาพี่ๆเพื่อจะให้คำปรึกษาการวิจัย และลองเอาไปเขียนเป็น concept paper แล้ว ต่อด้วยการพัฒนาเป็น Proposal ต่อไป

13) การที่เราทำวิจัยเรื่องแรกสำเร็จก็จะก้าวต่อไปได้ แต่ทั้งนี้งานวิจัยต้องมีคุณภาพ น่าเชื่อถือ ชับซ้อนมากขึ้น เพราะหากทำวิจัยในเรื่องง่ายๆก็อาจจะไม่สมเหตุผลผล ในบริบทของ วทบ พะยา มีข้อดีในการทำวิจัยแล้วมีการตีพิมพ์หรือนำเสนอในระดับชาติ เป็นส่วนใหญ่

14) ควรมีการสร้างขวัญและกำลังใจให้อาจารย์ที่มีผลงานวิจัยตีพิมพ์ทั้งในระดับชาติและนานาชาติ เช่น มีค่าตอบแทนเป็นจำนวนเงิน นอกจากการให้ PA

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. การสนับสนุนของผู้บริหารและกรรมการบริหารวิทยาลัยและกรรมการวิจัยที่ส่งเสริม กำกับ ติดตามให้อาจารย์ได้มีผลงานวิจัย/วิชาการอย่างต่อเนื่อง และมีความก้าวหน้าอย่างมีประสิทธิภาพและอย่างจริงจัง
2. ระบบการมีอาจารย์พี่เลี้ยงที่ช่วยให้ข้อเสนอแนะในแต่ละภาควิชาตามสาขาที่เชี่ยวชาญ
3. งานวิจัยมีระบบฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลงานวิจัย/วิชาการของอาจารย์ที่ช่วยในการตัดสินใจในการส่งเสริม สนับสนุนอาจารย์และอาจารย์ที่เป็นนักวิจัยหน้าใหม่ให้มีผลงานวิจัย/วิชาการให้มีโอกาสพัฒนาทักษะศักยภาพของตนเองในการเป็นหัวหน้าโครงการวิจัย
4. มีกลไกการสร้างขวัญและกำลังใจในการผลิตผลงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ และดำเนินการตามแนวทางที่กำหนด เช่น การมี Reward ให้นักวิจัย การยกย่องเชิดชูเกียรตินักวิจัยผ่านเว็บไซต์วิทยาลัย บอร์ดงานวิจัย การมีทุนสนับสนุนการนำเสนอผลงานวิจัยระดับนานาชาติ
5. การส่งทีมอาจารย์เข้าไปทำวิจัยร่วมกับหน่วยงานภายนอกที่เป็นแหล่งฝึกงานของนักศึกษา เช่น โรงพยาบาลพะเยา โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์ โดยเข้าไปร่วมตั้งแต่กระบวนการพัฒนาโครงสร้างวิจัย
6. งานวิจัยและการจัดการความรู้ได้บรรจุแผนการพัฒนาคู่มือวิจัย/ผลงานวิชาการ/นิพนธ์ต้นฉบับนอกสถานที่ทุกปี เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้นักวิจัยและใช้เวลาในการผลิตผลงานวิจัยอย่างเต็มที่ และมีการจัดเวทีนำเสนอรายงานความก้าวหน้าเพื่อติดตามผลการดำเนินการวิจัยของคณาจารย์ทุก 3-6 เดือน
7. กรรมการบริหารวิทยาลัยได้สนับสนุนเงินรายได้ของวิทยาลัยในการนำไปใช้เพื่อการสนับสนุนทุนวิจัยภายในของวิทยาลัย
8. การมีนโยบายในการใช้ผลงานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในระดับชาติหรือนานาชาติมาประกอบการเลื่อนขั้นเงินเดือนในแต่ละรอบ (PA)
9. วิทยาลัยมีนโยบายส่งเสริมสนับสนุนให้อาจารย์ได้มีโอกาสไปเป็นทีมวิจัยร่วมในเครือข่ายการวิจัยทั้งระดับภูมิภาคหรือระดับประเทศ เช่น เครือข่ายบริหารการวิจัยภาคเหนือตอนบน สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติภาคเหนือ เป็นต้น
10. วิทยาลัยมีวารสารวิชาการเป็นของตนเองโดยเป็นฐาน TCI กลุ่ม 1 สามารถช่วยส่งเสริมให้อาจารย์สามารถทำผลงานวิจัยเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ได้สะดวกมากขึ้น
11. งานวิจัยและการจัดการความรู้มีการประชุมกรรมการวิจัยเพื่อการจัดเตรียมนักวิจัยพี่เลี้ยงในการเข้ามาเป็นที่ปรึกษางานวิจัยให้กับนักวิจัยทั้งรุ่นเก่าและนักวิจัยหน้าใหม่
12. งานวิจัยและการจัดการความรู้ได้เชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัยมาบรรยายแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่องทุกปี เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ด้านการวิจัยให้ทันสมัยอยู่เสมอ